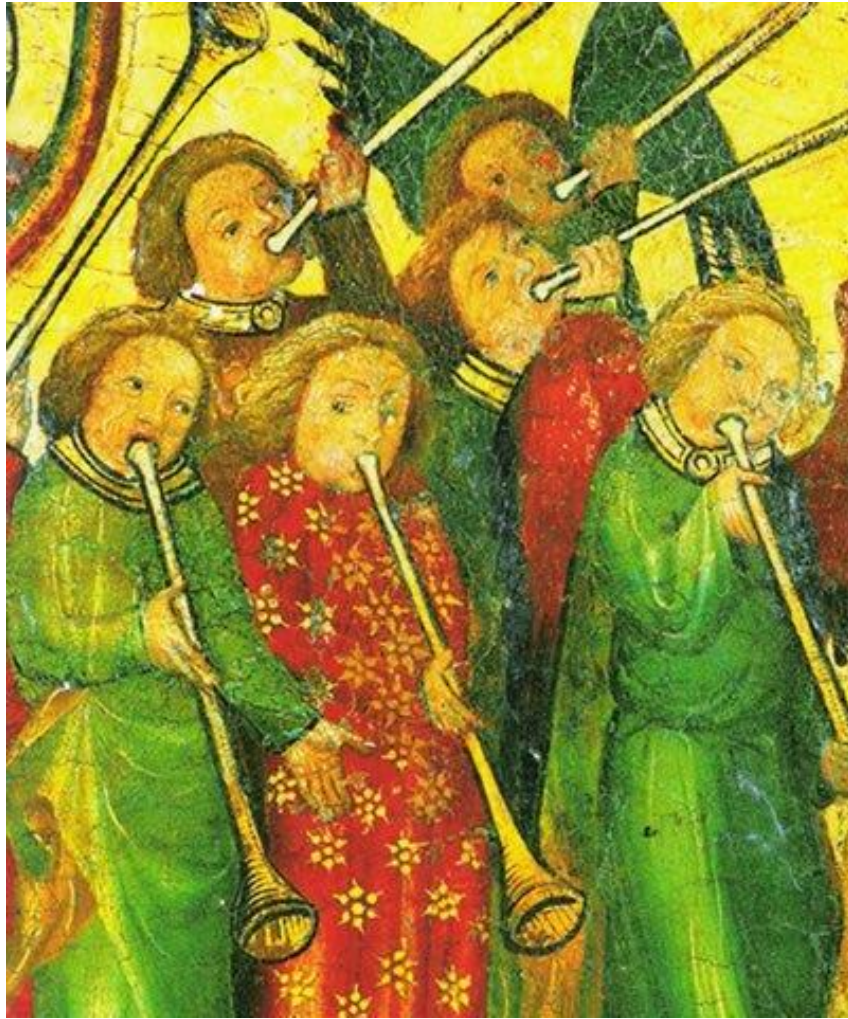

A Festival of Lessons & Carols

Lezingen en zang naar Engelse traditie

'tussen Advent en Kerst'

op 17 december 2017 om 19.00 uur

in de Grootte Kerk te Maassluis

Organist: Jaap Kroonenburg

Kamerkoor Cantabilé onder leiding van Mirjam Warnas

Dienst van de Protestantse Gemeente Maassluis

Inleiding

Het eerste Festival of Lessons and Carols werd negenennegentig jaar geleden voor het eerst gezongen in Cambridge. Daarmee werd een traditie geboren: vanuit Cambridge verspreidde het Festival of Lessons and Carols zich over heel Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. Zo is dit feestelijke festival een wijd verbreid gebruik waarbij negen korte Bijbellezingen afgewisseld worden met carols, hymnes en koorwerken. Ook in Nederland is op veel plaatsen het Festival een opmaat geworden naar kerstmis.

De keuze van de liederen varieert per Festival, hoewel een aantal Carols vrijwel altijd wordt gezongen: Once in Royal David's City aan het begin en aan het eind Hark the Angels sing. Het programma bestaat uit een afwisseling van koorzang, samenzang van traditionele Engelse kerstliederen en korte Bijbellezingen. In de negen lezingen gaat het over wie de mens is, de belofte van de Messias en de geboorte van Jezus.

Dit jaar geven wij in Maassluis opnieuw invulling aan de traditie van het Festival. Om op deze manier als protestantse gemeente een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan de tijd van Advent. Wij hopen als wijkgemeente Grote Kerk, Iona en Koningshof dat u geraakt wordt door het zingen en de Bijbelteksten en opnieuw op het spoor gezet wordt van de goede boodschap van God voor ons mensen die in Jezus zichtbaar is geworden. We wensen u een heel goede viering toe.

Orgelmuziek

Stilte

Koor- en samenzang: Once in royal David's city

Solo:

1. Once in royal David's city
Stood a lowly cattle shed,
Where a mother laid her baby
In a manger for his bed:
Mary was that mother mild,
Jesus Christ her little child.

Koor:

4. For he is our childhood's pattern,
Day by day like us he grew,
He was little, weak, and helpless,
Tears and smiles like us he knew;
And he feeleth for our sadness,
And he shareth in our gladness.

Koor:

2. He came down to earth from heaven,
Who is God and Lord of all,
And his shelter was a stable,
And his cradle was a stall;
With the poor, and mean, and lowly,
Lived on earth our Saviour holy.

Allen:

5. And our eyes at last shall see him,
Through his own redeeming love,
For that child so dear and gentle
Is our Lord in heaven above;
And he leads his children on
To the place where he is gone.

Allen:

3. And through all his wondrous childhood
He would honour and obey,
Love, and watch the lowly maiden,
In whose gentle arms he lay;
Christian children all must be
Mild, obedient, good as he.

Allen:

6. Not in that poor lowly stable,
With the oxen standing by,
We shall see him; but in heaven,
Set at God's right hand on high;
When like stars his children crowned
All in white shall wait around.

Nodiging overgaand in gebed

Samenzang "Als tussen licht en donker"

1 Als tussen licht en donker
de tijd zijn stroom versnelt,
zijn wij in U verzonken,
ons hart raakt niet ontsteld:
Gij leeft en houdt de wacht,
wij hebben niets te vrezen,
de slaap zal ons genezen.
Gij waakt de ganse nacht!

3 O hemellichaam, Jezus
dat ieder mens verlicht,
wij staan in U te lezen,
Gij zijt ons vergezicht,
de dageraad breekt aan,
uw komst is niet te keren,
wil ons de eenvoud leren,
leer ons uw toekomst aan!

Lezing van Genesis 3 : 8 – 13

Toen de mens en zijn vrouw God, de HEER, in de koelte van de avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor hem tussen de bomen. Maar God, de HEER, riep de mens: 'Waar ben je?' Hij antwoordde: 'Ik hoorde u in de tuin en werd bang omdat ik naakt ben; daarom verborg ik me.' 'Wie heeft je verteld dat je naakt bent? Heb je soms gegeten van de boom waarvan ik je verboden had te eten?' De mens antwoordde: 'De vrouw die u hebt gemaakt om mij ter zijde te staan, heeft mij vruchten van de boom gegeven en toen heb ik ervan gegeten.' 'Waarom heb je dat gedaan?' vroeg God, de HEER, aan de vrouw. En zij antwoordde: 'De slang heeft me misleid en toen heb ik ervan gegeten.'

Koorzang "Adam lay ybounden" (Words, 15th century; music, Boris Ord)

1. Adam lay ybounden, Bounden in a bond; Four thousand winter Thought he not too long.	3. Ne had the apple taken been, The apple taken been, Ne had never our lady A been heavenè queen.
2. And all was for an apple, An apple that he took, As clerkès finden Written in their book.	4. Blessèd be the time That apple taken was, Therefore we moun singen, Deo gracias!

Lezing van Genesis 22 : 15 – 18

Toen sprak de engel van de HEER opnieuw vanuit de hemel tot Abraham. Hij zei: 'Ik zweer bij mijzelf – spreekt de HEER: Omdat je dit hebt gedaan, omdat je mij je zoon, je enige, niet hebt onthouden, zal ik je rijkelijk zegenen en je zo veel nakomelingen geven als er sterren aan de hemel zijn en zandkorrels op het strand langs de zee, en je nakomelingen zullen de steden van hun vijanden in bezit krijgen. En alle volken op aarde zullen wensen zo gezegend te worden als jouw nakomelingen. Want jij hebt naar mij geluisterd.'

Samenzang: "Nu daagt het in het oosten"

1 Nu daagt het in het oosten, het licht schijnt overal: Hij komt de volken troosten, die eeuwig heersen zal.	5 Reeds daagt het in het oosten, het licht schijnt overal: Hij komt de volken troosten, die eeuwig heersen zal.
4 De zonne, voor wier stralen het nachtelijk duister zwicht, en die zal zegepralen, is Christus, 't eeuwig licht!	

Lezing van Jesaja 9: 1, 5 – 6

Het volk dat in duisternis ronddoelt ziet een schitterend licht. Zij die in het donker wonen worden door een helder licht beschenen. Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst. Groot is zijn heerschappij, aan de vrede zal geen einde komen. Davids troon en rijk zijn erop gebouwd, ze staan vast, in recht en gerechtigheid, van nu tot in eeuwigheid. Daarvoor zal hij zich beijveren, de HEER van de hemelse machten.

Samenzang: “Het volk dat wandelt in het duister”

The image shows four staves of musical notation in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and hymn-like. Below each staff is the corresponding Dutch lyrics.

Het volk dat wan-delt in het duis-ter
zal een groot licht zien, een groot licht.
Hef naar de he - mel uw ge -zicht,
met opge -he- ven hoof-den, luister,

5 Er is een Zoon voor ons gegeven,
de Zoon van God die Koning is,
die 't licht is in de duisternis,
de weg, de waarheid en het leven.

7 En Sterke God, die de gebeden
verhoren zal, die overwint.
Eeuwige Vader heet dat Kind,
en Vorst van eindeloze vrede.

Lezing van Jesaja 11: 1 – 3, 5

Maar uit de stronk van Isai schiet een telg op, een scheut van zijn wortels komt tot bloei. De geest van de HEER zal op hem rusten: een geest van wijsheid en inzicht, een geest van kracht en verstandig beleid, een geest van kennis en ontzag voor de HEER. Hij ademt ontzag voor de HEER; zijn oordeel stoelt niet op uiterlijke schijn, noch grondt hij zijn vonnis op geruchten. Hij draagt gerechtigheid als een gordel om zijn lendenen en trouw als een gordel om zijn heupen.

Koorzang "The Linden Tree Carol"

There stood in heav'n a linden tree,
But tho' t'was honeyladen
All angels cried, 'No bloom shall be
Like that of one fair maiden.'

Sped Gabriel on wingèd feet,
And pass'd through bolted portals
In Nazareth, a maid to greet,
Blest o'er all other mortals.

'Hail Mary!' quoth the angel mild,
'Of womankind the fairest:
The Virgin ay shalt thou be styled,
A babe although thou bearest.'

'So be it!' God's handsome maiden cried,
'According to thy telling.'
Where on the angel smartly hied
Up homeward to his dwelling.

This tidings fill'd his mates with glee:
'Twas pass'd from one to other,
That 'twas Mary, and none but she,
And God would call her Mother.

Koor: "In the bleak mid-winter" (*Words: Christina Rossetti; Music: Harold Darke*)

1. In the bleak mid-winter frosty wind made moan,
Earth stood hard as iron, water like a stone;
Snow had fallen, snow on snow, snow on snow,
In the bleak mid-winter, long ago.
2. Our God, heaven cannot hold him, nor earth sustain;
Heaven and earth shall flee away when he comes to reign:
In the bleak mid-winter a stable-place sufficed
The Lord God Almighty Jesus Christ.
3. Enough for him, whom Cherubim worship night and day,
A breastful of milk and a mangerful of hay;
Enough for him, whom angels fall down before,
The ox and ass and camel which adore.
4. What can I give him, poor as I am?
If I were a shepherd I would bring a lamb;
If I were a wise man I would do my part;
Yet what I can I give him - give my heart.

Lezing van Lucas 1 : 26 – 38

In de zesde maand zond God de engel Gabriël naar de stad Nazareth in Galilea, naar een meisje dat was uitgehuwelijkt aan een man die Jozef heette, een afstammeling van David. Het meisje heette Maria. Gabriël ging haar huis binnen en zei: 'Gegroet Maria, je bent begenadigd, de Heer is met je.' Ze schrok hevig bij het horen van zijn woorden en vroeg zich af wat die begroeting te betekenen had. Maar de engel zei tegen haar: 'Wees niet bang, Maria, God heeft je zijn gunst geschonken. Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet hem Jezus noemen. Hij zal een groot man worden en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd, en God, de Heer, zal hem de troon van zijn vader David geven. Tot in eeuwigheid zal hij koning zijn over het volk van Jakob, en aan zijn koningschap zal geen einde komen.' Maria vroeg aan de engel: 'Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog nooit gemeenschap met een man gehad.' De engel antwoordde: 'De heilige Geest zal over je komen en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw bedekken. Daarom zal het kind dat geboren wordt, heilig worden genoemd en Zoon van God. Luister, ook je familielid Elisabet is zwanger van een zoon, ondanks haar hoge leeftijd. Ze is nu, ook al hield men haar voor onvruchtbaar, in de zesde maand van haar zwangerschap, want voor God is niets onmogelijk.' Maria zei: 'De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.' Daarna liet de engel haar weer alleen.

Koor: "Gabriël's message"

1. The angel Gabriel from heaven came,
his wings as drifted snow, his eyes as flame;
"All hail," said he, "thou lowly maiden Mary,
most highly favored lady," Gloria!
2. "For know a blessed Mother thou shalt be,
all generations laud and honor thee,
thy Son shall be Emmanuel, by seers foretold,
most highly favored lady," Gloria!
3. Then gentle Mary meekly bowed her head,
"To me be as it pleaseth God," she said,
"my soul shall laud and magnify his holy Name."
Most highly favored lady, Gloria!
4. Of her, Emmanuel, the Christ, was born
in Bethlehem, all on a Christmas morn,
and Christian folk throughout the world will ever say--
"Most highly favored lady," Gloria!

Lezing van Mattheüs 1 : 18 – 23

De afkomst van Jezus Christus was als volgt. Toen zijn moeder Maria al was uitgehuwelijkt aan Jozef maar nog niet bij hem woonde, bleek ze zwanger te zijn door de heilige Geest. Haar man Jozef, die een rechtschapen mens was, wilde haar niet in opspraak brengen en dacht erover haar in het geheim te verstoten. Toen hij dit overwoog, verscheen hem in een droom een engel van de Heer. De engel zei: 'Jozef, zoon van David, wees niet bang je vrouw Maria bij je te nemen, want het kind dat ze draagt is verwekt door de heilige Geest. Ze zal een zoon baren. Geef hem de naam Jezus, want hij zal zijn volk bevrijden van hun zonden.' Dit alles is gebeurd opdat in vervulling zou gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd: 'De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal hem de naam Immanuël geven,' wat in onze taal betekent 'God met ons'.

Samenzang: "O kom, o kom Immanuel"

1. O kom, o kom, Immanuël,
verlos uw volk, uw Israë!,
herstel het van ellende weer,
zodat het looft uw naam, o Heer!
Weest blij, weest blij, o Israë!
Hij is nabij, Immanuël!

4. O kom, Gij sleutel Davids, kom
en open ons het heiligdom;
dat wij betreden uwe poort,
Jeruzalem, o vredesoord!
Weest blij, weest blij, o Israë!
Hij is nabij, Immanuël!

3. O kom, o kom, Gij Oriënt,
en maak uw licht alom bekend;
verjaag de nacht van nood en dood,
wij groeten reeds uw morgenrood.
Weest blij, weest blij, o Israë!
Hij is nabij, Immanuël!

5. O kom, die onze Heerser zijt,
in wolk en vuur en majesteit.
O Adonai die spreekt met macht,
verbreek het duister van de nacht.
Weest blij, weest blij, o Israë!
Hij is nabij, Immanuël!

Lezing van Lucas 2 : 8 – 14

Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door het stralende licht van de Heer, zodat ze hevig schrokken. De engel zei tegen hen: 'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: vandaag is in de stad van David voor jullie een redder geboren. Hij is de messias, de Heer. Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt.' En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden: 'Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft'.

Samenzang: “Eer zij God in onze dagen”

1. Eer zij God in onze dagen,
eer zij God in onze tijd.
Mensen van het welbehagen,
roep op aarde vrede uit.
Gloria in excelsis Deo.

2. Eer zij God die onze Vader
en die onze Koning is.
Eer zij God die op de aarde
naar ons toe gekomen is.
Gloria in excelsis Deo.

Koorzang: “Away in a manger”

Away in a manger,
no crib for a bed,
The little Lord Jesus
lay down His sweet head.
The stars in the bright sky
looked down where He lay,
The little lord Jesus
asleep on the hay.

The cattle are lowing,
the baby awakes
But little Lord Jesus,
no crying He makes.
I love Thee, Lord Jesus,
look down from the sky.
And stay by my side
till morning is nigh.

Be near me, Lord Jesus,
I ask Thee to stay
Close by me for ever
and love me, I pray.
Bless all the dear children
in Thy tender care
And take us to Heaven
to live with Thee there.

Lezing van Matteus 2 : 1 – 12

Toen Jezus geboren was in Betlehem in Judea, tijdens de regering van Herodes, kwamen er magiërs uit het Oosten in Jeruzalem aan. Ze vroegen: ‘Waar is de pasgeboren koning van de Joden? Wij hebben namelijk zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om hem eer te bewijzen.’ Koning Herodes schrok hevig toen hij dit hoorde, en heel Jeruzalem met hem. Hij riep alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk samen om aan hen te vragen waar de messias geboren zou worden. ‘In Betlehem in Judea,’ zeiden ze tegen hem, ‘want zo staat het geschreven bij de profeet: “En jij, Betlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden.”’ Daarop riep Herodes in het geheim de magiërs bij zich; hij wilde precies van hen weten wanneer de ster zichtbaar geworden was, en stuurde hen vervolgens naar Betlehem met de woorden: ‘Stel een nauwkeurig onderzoek in naar het kind. Stuur mij bericht zodra u het gevonden hebt, zodat ook ik erheen kan gaan om het eer te bewijzen.’

Nadat ze geluisterd hadden naar wat de koning hun opdroeg, gingen ze op weg, en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het kind was. Toen ze dat zagen, werden ze vervuld van diepe vreugde. Ze gingen het huis binnen en vonden het kind met Maria, zijn moeder. Ze wierpen zich neer om het eer te bewijzen. Daarna openden ze hun kistjes met kostbaarheden en boden het kind geschenken aan: goud en wierook en mirre. Nadat ze in een droom waren gewaarschuwd om niet naar Herodes terug te gaan, reisden ze via een andere route terug naar hun land.

Koorzang: Kings of Orient

We three kings of Orient are
 Bearing gifts we traverse a far
 Field and fountain moor and mountain,
 Following yonder star

*O star of wonder, star of night
 Star with royal beauty bright
 Westward leading still
 proceeding
 Guide us to thy perfect light.*

(Melchior)
 Born a king on Bethlehem plain,
 Gold I bring, to crown hem again-
 King for ever, ceasing never,
 Over us all to reign:

O star of wonder.....

(Caspar)
 Frankincense to offer have I;
 Incense owns a deity nigh:
 Prayer and praising, all men raising
 Worship him, God most high:
O star of wonder.....

(Balthasar)
 Myrrh is mine; its bitter perfume
 Breathes a life of gathering gloom;
 Sorrowing, sighing, bleeding, dying,
 Sealed in the stone-cold tomb:
O star of wonder.....

(All)
 Glorious now, behold hem arise,
 King, and God, and sacrifice!
 Heav'n sings alleluia,
 Alleluya the earth replies:
O star of wonder.....

Lezing van Johannes 1: 1, 14 – 18

In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader. Van hem getuigde Johannes toen hij uitriep: ‘Hij is het over wie ik zei: “Die na mij komt is meer dan ik, want hij was er vóór mij!”’ Uit zijn overvloed zijn wij allen met goedheid overstelpt. De wet is door Mozes gegeven, maar goedheid en waarheid zijn met Jezus Christus gekomen. Niemand heeft ooit God gezien, maar de enige Zoon, die zelf God is, die aan het hart van de Vader rust, heeft hem doen kennen.

Inzameling van de gaven

Koor- en samenzang: “The first Noël”

Allen: 1.The first Nowel that the Angel did say
Was to certain poor Shepherds in fields where they lay;
In fields where they lay, keeping their sheep,
In a cold Winter's night that was so deep.
Nowel, Nowel, Nowel, Nowel, born is the King of Israel.

Koor: 2.They looked up and saw a Star
Shining in the East beyond them far,
And to the earth it gave great light,
And so it continued both day and night.
Allen: Nowel, Nowel, Nowel, Nowel, born is the King of Israel.

Koor: 3.And by the light of that same Star
Three Wise Men came from country far,
To seek a King was their intent,
And to follow the Star wheresoever it went.
Allen: Nowel, Nowel, Nowel, Nowel, born is the King of Israel.

Allen: 4.Now let us all with one accord
Sing praises to our Heavenly Lord,
The which hath made Heaven and Earth of naught,
And by his blood Mankind hath bought.
Nowel, Nowel, Nowel, Nowel, born is the King of Israel.

Koor- en samezang: “Joy to the world”

Koor: Joy to the world! The Lord is come
Let earth receive her King!
Let every heart prepare Him room
And heaven and nature sing (2x)
And heaven, and heaven and nature sing

Allen: Joy to the world! the Savior reigns
Let men their songs employ
While fields and floods, rocks, hills and plains
Repeat the sounding joy (2x)
Repeat, repeat the sounding joy

Koor: No more let sins and sorrows grow
Nor thorns infest the ground
He comes to make His blessings flow
Far as the curse is found (2x)
Far as, far as the curse is found

Allen: He rules the world with truth and grace
And makes the nations prove
The glories of His righteousness
And wonders of His love (2x)
And wonders and wonders of His love

Slotgebed en zegenbede

Koor- en samenzang: “Hark the herald angels sing” (Staande)

allen:
Hark! the herald angels sing
Glory to the new born King;
Peace on earth, and mercy mild,
God and sinners reconciled:
Joyful, all ye nations rise,
Join the triumph of the skies,
with th' angelic host proclaim,
Christ is born in Bethlehem.
Hark! the herald angels sing
Glory to the new born King.

koor:
Christ, by highest heaven adored,
Christ, the everlasting Lord,
Late in time behold him come
Offspring of a virgin's womb:
Veiled in flesh the Godhead see,
Hail th' incarnate Deity!
Pleased as man with man to dwell,
Jesus, our Emmanuel.
Hark! the herald angels sing
Glory to the new born King!

allen: Lof aan U die eeuwig leeft
en op aarde vrede geeft,
Gij die ons geworden zijt
taal en teken in de tijd,
al uw glorie legt Gij af
ons tot redding uit het graf,
dat wij ongerept en rein
nieuwgeboren zouden zijn.
Hoor, de eng'len zingen de eer
van de nieuw geboren Heer!

Van harte welkom om elkaar in de hal te ontmoeten onder het genot van koffie of thee en kerstcake volgens de Engelse traditie.

